

Νατάσα Κεσμέτη, Μικρή εἰσαγωγή στήν πνευματικότητα τῆς ποιήτριας Kathleen Raine καί δύο ἀποδόσεις ἀντίστοιχων ποιημάτων της

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Γράμματα

<https://epopteia.gr/1485/natasa-kesmeti-mikri-eisagogi-stin-p/>

Ἡ Kathleen Raine (1908 – 2003) ἦταν μιά ποιήτρια συγκροτημένη γύρω ἀπό συγκεκριμένο ἄξονα στήν ζωή καί τήν τέχνης της. Ὁ ξεκάθαρος προσανατολισμός της σταθερά τήν ὀδηγοῦσε σέ σημεία θέασης τῆς ἱερότητας πίσω ἀπό τίς ποικίλες της μορφές καί ἐκδηλώσεις στήν τέχνη, στήν ἐπιστήμη καί τήν σοφία, στή ζωή. Τήν ἴδια ἱερότητα ἀναγνώριζε καί στήν προσωπική της κλήση. Πίστευε δηλαδή στήν ἱερή φύση τῆς ποίησης, πού , ἀπό παιδί, ἔνιωθε νά τήν καλεῖ κατά ἀποκλειστικό τρόπο.

Δάσκαλος και Μαϊστοράς της υπήρξε ο William Blake. Μοιραζόταν μαζί του την πίστη πως εκείνο που κάνει κάποιον ποιητή είναι μία και μόνη δύναμη -ή δύναμη της φαντασίας, τό θεϊο όραμα.

Σ' αυτόν τον θεϊκό όραματισμό αφιέρωσε την ποίηση και την ευρυμάθειά της σέ όλη τή διάρκεια του βίου της. Υπήρξε από την παιδική της ηλικία χαρισματική· στά 95 χρόνια της ζωής της δέν έπαψε νά δίνει μαρτυρίες για τίς πνευματικές αξίες αντιτιθέμενη μέ σθένος στην έποχή της που τίς απέρριπτε άλαζονικά.

Άν και άνατράφηκε ως Χριστιανή και στά 1940 άσπάσθηκε τον Ρωμαιοκαθολικισμό – άπόφαση που άργότερα παραδέχτηκε ως λάθος της – τό πνεύμα της βρισκόταν έγγύτερα προς τίς Άνατολικές παραδόσεις και την κοσμοθεωρία του Πλάτωνα, του Πλωτίνου, όπως έπίσης και αυτήν του Άγγλου Πλατωνιστή, του 18ου αιώνα, Thomas Taylor- πάνω στον όποιο έκανε σημαντικές μελέτες. Βρίσκοντας σύμμαχο στην ψυχολογία του βάθους ως προς την Έπιφάνεια του Θείου – τίς έκδηλώσεις του στην φύση και τον κόσμο, συνέδεσε τίς άπόψεις του Γιούνγκ μέ τον ποιητικό της όραματισμό. Η άχρονη σοφία και τά πνευματικά σύμβολα του άνθρώπου, κοινά σέ όλες τίς θρησκείες και τούς αιώνες, διαπότισαν τό έργο της.

Οί ένθουσιώδεις ,ώστόσο, πρωτοβουλίες που έπαιρνε, δέν έβρισκαν καμία άνταπόκριση στην δική της χώρα, ούτε την έκαναν δημοφιλή. Άντιθέτως, ή ποιήτρια άποτελοϋσε επί μακρόν αντικείμενο ειρωνικών σχολίων, στά όποια άνταπαντοϋσε καυστικά. Όταν ήταν νέα, ματαίως προσδοκοϋσε την έκδοση κάποιου βιβλίου της από τον έκδοτικό οίκο Faber. Πέρασαν δεκατίες για νά πεϊ πως ειχε την μεταθανάτια άποδοχή τόσο του Eliot όσο και του αγαπημένου της Yeats.

Τό 1981 μαζί μέ μερικούς άλλους όμοϊδεάτες καλλιτέχνες και

συγγραφείς έξέδωσε τό περιοδικό Τέμενος " αφιερωμένο στις τέχνες τής φαντασίας ", όπως διακήρυξαν οί συντάκτες του : Keith Critchlow, Brian Keeble, Kathleen Raine καί Philipp Sherrard. **

Διακήρυξαν επίσης πώς : ό βαθύτερος δεσμός ανάμεσα στις τέχνες καί τό ιερό πυροδότησε τήν εύφάνταστη δημιουργικότητα σέ όλες σχεδόν τίς ανθρώπινες κοινωνίες, έκτός από τήν δική μας. Αυτό άκριβώς άποτελοῦσε τόν στόχο τοῦ περιοδικοῦ Τέμενος: νά άποτελέσει πρόκληση γιά τους Άγγλους δημιουργούς.

Στά 1990 όμως τό κυρίαρχο ρεῦμα άλλαξε φορά. Πολλά ἦσαν πλέον τά συγγενή πνεύματα πού εἶχαν επηρεαστεῖ από τήν συναρπαστική προσωπικότητά της, κι ανάμεσά τους ό Πρίγκιπας τής Ουαλλίας. Μέ τήν μεγάλη του ὑποστήριξη ίδρυσε τήν Άκαδημία Τέμενος , the Temenos Academy, στό Λονδίνο ως "νέα σχολή σοφίας ". Έκεῖ ἡ Raine προέδρευε σέ συζητήσεις καί εἰσηγήσεις έπιστημόνων, οἰκολόγων, οἰκονομολόγων, όπως επίσης καί λογίων, συγγραφέων καί καλλιτεχνῶν από Άνατολή καί Δύση.

Τό 1992, όταν ἦταν ἤδη θερμά αναγνωρισμένη στήν Γαλλία, τήν Άμερική καί τήν Ἰνδία, τής άπονεμήθηκε τό χρυσό μετάλλιο ποίησης. Ὡστόσο, όταν κάποτε ἡ Kathleen ρωτήθηκε πώς θά ἤθελε νά τήν θυμοῦνται, άπάντησε μέ τά λόγια τοῦ Blake :

(Νά θυμοῦνται) πώς σέ ταραγμένους καιρούς φύλαξα τήν θεῖο ὄραμα.

Τό Μαγικό Ξόρκι γιά τήν Δημιουργία άποτελεῖ χαρακτηριστικό παράδειγμα τοῦ πνεύματος πού τήν διακατεῖχε. Μοιάζει άπλό καί εύκολα προσβάσιμο, στήν πραγματικότητα όμως διαδηλώνει τήν κρυμμένη ιερότητα, τήν θεία Έκδήλωση πού βρίσκεται ἐ ν τ υ π ω

μ έ νη σέ ὅλες τίς μορφές τῆς Δημιουργίας ἐνώνοντάς τις μέ ἀθέατους κρίκους. Ὅπως σχολίασε διευκρινιστικά ὁ Παναγιώτης Δρακόπουλος μετά τήν ἀνάγνωση τοῦ ποιήματος :

Τό ποίημα αὐτό, νομίζω, πώς ἐμπίπτει στήν ὁμάδα τῶν θεοσοφικῶν κειμένων, ἀφοῦ μεταγράφει ὅλη τήν ἀλληλουχία τῶν δημιουργημάτων σύμφωνα μέ τόν μυστικισμό τοῦ Γιάκομπ Μπαϊμε, γιά νά καταλήξει στό συμβολόγραμμα 0, πού σημαίνει τήν Δημιουργία τοῦ κόσμου. Σέ παρόμοια ποιήματα, καί ἐν γένει κείμενα, τό βασικό στοιχείο τῆς γλώσσας, ἡ λέξη, δέν πρέπει νά περιορίζεται σέ ἕνα σημαϊνόμενο, ἀλλά ὀφείλει νά ἀπλώνει τό νόημά της ἔτσι ὥστε νά γίνεται σύμβολο.

..... .

*Ἄς εἶναι ἡ ἀπόδοση μικρό μνημόσυνο γιά τήν Ζηνοβία Δρακοπούλου, τήν Ἀθηνᾶ Γορδιάνου, τό ζεῦγος Ἑλλης καί Κώστα Κουνάδη, πού κοιμήθηκαν ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο στήν ἴδια χρονιά.

** Ἄς θυμηθοῦμε ἐδῶ τό χαρακτηριστικό τίτλο στό ἔργο τοῦ Φίλιππου Σέραρντ " Τό Ἱερό στή Ζωή καί στήν Τέχνη " , Ἀκρίτας, Μετάφραση Ἰωσήφ Ροηλίδη, 1994 , γραμμένο στήν Λίμνη Εὐβοίας τό 1992. Στό πρῶτο κιόλας κεφάλαιο μέ τίτλο Προϋποθέσεις τοῦ Ἱεροῦ γράφει : Ὁ θεός εἶναι ἡ ἀρχή καί ἡ πηγή τῆς ὀλότητας καί χωρίς τή συμμετοχή στόν θεό δέν μπορούμε νά ξεφύγουμε οὔτε ἀπό τή διάσπαση καί τήν ἀποσύνθεση, οὔτε ἀπό τήν ἀποξένωση, ὅσο κι ἂν παλεύουμε ἐναντίον τους.

Ἦσαν πραγματικά συγγενῆ πνεύματα μέ τήν φίλη του Kathleen Raine .

Kathleen Raine

Μαγικό Ξόρκι για τήν Δημιουργία

Άποδοση Νατάσα Κεσμέτη

Μές στόν άνθό ύπάρχει σπόρος,
Μέσα στό σπόρο φυτρώνει δέντρο,
Μέσα στό δέντρο άπλώνεται δάσος.

Στό δάσος μέσα
καίει φωτιά,
Καί κεϊ μιά πέτρα λειώνει

Στήν πέτρα μέσα δαχτυλίδι από σίδερο.
Στό δαχτυλίδι μέσα βρίσκεται ένα 0,
Μέσα στό 0 κοιτάζει ένα μάτι

Στό μάτι μέσα κολυμπάει πέλαγο,
Καί μέσ στό πέλαγο άντανακλάται ούρανός,
Καί πάνω κεϊ στόν ούρανό ήλιος πού λάμπει,

Μέσα στόν ήλιο ένα πουλί χρυσό
Μές στό πουλί μιά καρδιά πάλλει
κι άπ'τήν καρδιά τραγούδι κυλά
Καί στόν τραγούδι λόγος τραγουδά.

Στόν λόγο μέσα ένας κόσμος μιλά,
Κόσμος θλίψης, κόσμος χαράς,
Ή άγάπη μου από χαρά και θλίψη ξεπηδά.

Ὡ ἀγάπη, ἀγάπη μου, ἕνας κόσμος ξεπηδᾷ,
στόν κόσμο πάνω ἥλιος λάμπει,
Καί μέσ στόν ἥλιο καίει φωτιά,

Στή φωτιά φλέγεταιί μου ἡ καρδιά,
Καί στήν καρδιά μου πουλί πάλλει,
Καί στό πουλί ὀφθαλμός ἀνοίγει.

Μέσα στόν ὀφθαλμό, γῆ, οὐρανός καί γῆ,
Γῆ οὐρανός καί πέλαγο μέσα σέ 0
Βρίσκονται σάν τόν σπόρο στόν ἀνθό.

Kathleen Raine
Τό Δωμάτιό της

Ἀρχή-ἀρχή, ὅταν νά ἀναπνέεις ἔπαψες,
Μήτε λουλούδι μήτε φύλλο ἔμαθε πώς πέρασες,
Μετά, ἕνα-ἕνα,

Κάθε πράγμα μικρό στήν ἄκρη μαζεμένο,
Τό γυάλινο δισκάκι
Τῶν φαρμάκων ἀδειασμένο,

Ποιήματα ακόμη αγαπημένα
Χρόνια μετά πού θάμπωσαν τά μάτια
Μ' άλλα κλειστά βιβλία βαλμένα,

Κι άπ' τή βιτρίνα σου
Κείνου τοῦ φίλου σου καί τοῦ άλλου
Ένθύμια πού θά ξεχάσουν

Πώς ή μικρούλα κουκουβάγια, μιά ρόδων γυάλα
Γιά πρές παπιέ ή Γέφυρα τοῦ Doon ,
Τό γιαπωνέζικο σερβίτσιο τοῦ τσαγιού,

Έδῶ άκριβῶς, ζοῦσαν στό ράφι τους,
Τόσον καιρό, καί κεῖ,
Τίς μνηήμες δένανε μαζί,

Δένοντας τήν άγάπη σου,
Άνδρα καί κόρη σέ παλιά φωτογραφία,
Πλεγμένο τῆς ζωῆς σου ὑφάδι

Κουρέλι άπορριγμένο ιστοῦ,
Σάρωμα άπό δωμάτιο βουβό
Κεῖνο πού ἦταν σπιτικό.

(The Oval Portrait and Other Poems (Enitharmon Press 1977) .

** Η αναφορά στην Γέφυρα του ποταμού Doon στη Σκωτία, είναι ταυτοχρόνως λογοτεχνικά αναφορά στον ποιητή Robert Burns και ιδιαίτερα στο ποίημά του Tam o' Shanter, που δημοσιεύθηκε το 1791. Η συγκεκριμένη γέφυρα αποτελεί σημείο διαφυγής και σωτηρίας για τον ήρωα του ποιήματος.